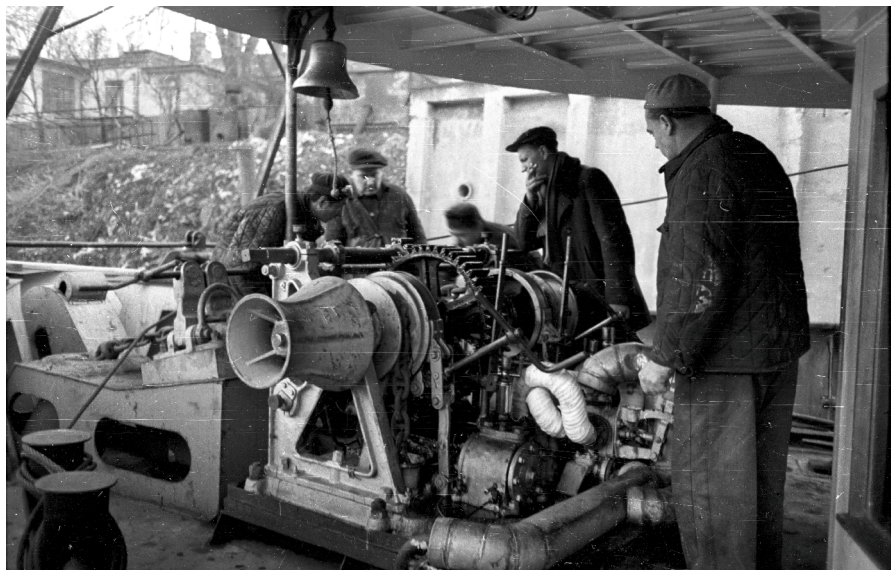




Gőzhajó javításon (1954) A kép készítője Bauer Sándor. Fortepan CC BY-SA

Múltidéző Óbudáról

Digitális helyeink – MaNDA adatbázis

A Forum Hungaricum Nonprofit Kft. adatbázisa 2013-tól kezdődően adja közre partnerintézményeinek digitalizált dokumentumait a *MaNDA adatbázis* oldalán. Az azóta eltelt 12 év alatt több mint 200 partnerintézmény, több mint 799 000 rekordot, több mint 14,5 millió metaadatot tett közzé.

Múltidéző metaadatok

Adta magát az elképzelés, hogy a január óta az Óbudai- avagy Hajógyári-sziget déli csücskén működő Forum Hungaricum Nonprofit Kft. múltját, valójában jelenét addó helyszínen idézzük meg.

Az Óbudai-szigeten 1835-ben Gróf Széchenyi István közreműködésével alapították meg az Óbudai Hajógyárat. (Érdekességképpen ajánljuk: *Az Első Dunai Gőzhajózási Társaság közgyűlése, 1835*, német nyelvű nyomtatott kiadvány, szerző nélkül; címlapon kézírással „Széchenyi”, a Kiscelli Múzeum gyűjteményéből.)

1844. augusztus 10-én pedig ezen a helyen bocsátották vízre a Széchenyi gőzhajót, ahol elsőként hangzott el szabadtéren, nyilvánosan, az Erkel Ferenc által megzenésített Himnusz. Korabeli tudósítások szerint a hajót özvegy báró Wenckheim Józsefné, leánykori nevén Orczy Terézia keresztelte meg. A Wenckheim családot pedig nem kell bemutatni, később ők építették majd – Wenckheim Frigyes gróf halála után – adták el palotájukat a fővárosnak, ahol 1931-ben – *ami nem jelen-*

ti alapításának évét – nyitotta meg kapuit a Fővárosi Könyvtár, mely 1946 májusától Szabó Ervin nevét is viseli.

Rendhagyó kapcsolódási pontunk a Hajógyári-szigethez a „Gőzhajó javításon” című, Fortepan által közreadott Bauer Sándor felvétel, melyet több alkalommal használtuk korábbi szerverkarbantartási munkálatok értesítéseinek illusztrációjaként. A képen a Hajógyári-sziget melletti Duna-ágon, a Szovjetunió megrendelésére készült Eduard Bagrickij oldalalkerekes személyszállító gőzhajó látható.

Érdemes megemlítenünk az óbudai építkezések legnagyobb, kissé váratlan ellenségét, a rómaiakat. Clark Ádám már 1835-ben „Vidra” kotróhajóval római falakba ütközött, de az első régészeti feltárássra csak évekkel később került sor. Erre utalhat 1958-ban *Szilágyi János is* – aki száz évvel később végzett nagyobb volumenű feltárást a szigeten – tanulmányában: „A régészeti szakirodalomban az a felfogás vált uralkodóvá, hogy a palota helye csak a középkor folyamán lett szigetté, sőt továbbmenően a légiói táborerődítmény a még ki nem alakult nyugati, ún. Kis-Duna-ág helyén áttért a palota helyére is. Ehhez a feltevéshez alapul egy évszázad előtti megfigyelés szolgált, amely szerint a Kis-Duna-ág medrében, egymástól 297 m távolságra, két fal haladt volna keresztbe.”

Az azóta történt archeológiai vizsgálatoknak köszönhetően tudjuk, hogy a szigeten helytartói palota állt, *ahogy Szilágyi fogalmaz*: „Immár elfogadott megítélés tehát,

hogy az óbudai Hajógyár-sziget építménye a keletpannoniai császári helytartó luxusvillája (villa urbana).” A római romok jelenleg szakszerűen visszatemetve alusznak álmukat.

Ha pedig hajógyári munkanapok, akkor az Árpád hídról is szót kell ejtenünk. Az eredeti tervekben is Árpád hídként hivatkozott és ma is ezen a néven ismert híd pillérjei hamar megépültek, de a háború miatt az építkezést félbehagyták, majd 1950. november 7-én adták át „Angyal-föld és Óbuda dolgozóinak évtizedes vágyát”: „határidő előtt huszonnégy nappal, a nagy októberi szocialista forradalom évfordulójára elkészült fővárosunk büszkesége, a Sztálin híd.” A leginkább csak papíron Sztálin hídként emlegetett hidat a nyolcvanas években kibővítették, 2008-ig Magyarország leghosszabb hídjaként tartották számon.

Ha felkeltette érdeklődésüket az Óbudai Hajógyár, a *mandadb.hu* böngészése mellett, további archív felvételekért javasoljuk látogassanak el partnerünk, a Fortepan oldalára, ahol a Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum Történeti Gyűjteményéből az Óbudai Hajógyár gyűjteményét is megtekinthetik.

Hegedűs Henriett

mandadb.hu

